

درگاه

اون بش کونده بر نشر اولنور

ه کانون ثانی ۳۳۸

نومرو : ۱۸

برنجی سنه : ایکنجی جلد

روحیات

بریمی امراس

عشق ، کین ، خسیالک ، حرص جاد ، حسد ، قیصاچلیق ، سرگذشت ، سبور ، قاربالیق ، عیاشلیق ، احتیاضلری کی وجود بولماز یوکسک بر ادراک و فلسفه یه مفتخر اولمایان احتیاضلردن باشقه بدیی ، اخلاق ، دینی ، سیاسی ، علمی نایله اؤک متکامل بر طاقم احتیاضلر وارد . بونلر اکثریتله مدنی سجه یی حائز احتیاضلردن اولدولردن تام مناسیله یعنی کمالی بر احتیاض اولمالری علم و بالخاصه فلسفه مک بر نوع تطاهراتیله توأم درلر . بونلر ایچون اشو احتیاضلر هر زمان و مکانده بشرک اؤک ابتدائی و اؤک مدنی زمانلارده هلیمیا کوروله یان احتیاضلردن دکادرلر . بالخاصه بدیی احتیاضلر بک محدود انسانلر طرفندن یاشانمش ، آرمیش و اؤنر احتیاضلردنر . دیگر احتیاضلر نه قدر خودکامیغه میال ایسه بواحتیاضلر بک ششاد مستشارلردن صرف نظر عمومیتله جوق دیگر کام احتیاضلردنر . بو گونه کانه یه قادار متفکر و صنعتکارلری اؤک جوق علاقه دار ایدن عشق اولدینی ایچون بواحتیاضلر مسعود بر نالایی وارد . حالبوکه بدیی احتیاضلر حقیقه کی علمی ، فلسفی و ادبی تدقیقات بالنبیه جوق فقیر و ناقصدر .

مدنیّت شکلرینه کوره ده کیشمه اؤک مستعد اولان بواحتیاضلر هرمدنیته اؤکستاساب ایشدیکی عمومی صفت کاشفهلری بولوب ، پیدانه چیقارمق علی العجله یاپیله ییله جک بر ایش دکادر . هله یالکیز عصری احتیاضلر بدییله کوره حکملر ویرمه قافلمق بک یاکاش بر حرکتدر .

بوتون احتیاضلر روحک طبعی حادثه لرندن اولدینی ایچون هر برینسک طبعی برر منشألری اوله جقدر . بحیاط بدیی احتیاضلر منشأی نه اولایا یئر ؟ هله اولی ده « حسن بدیی » در دینه ییلر « فقط بو حسک منشأی نه ؟ » . بو خصوصده و اؤلرک اتفاق ایدمه دکاری معلومدر . دفاتله تکرر ایش بو منشأهلری تکرر اؤک ده زاندر . حسن بدیته منشأی ایسترمادی تکاملجیلرک ادعا ایشدکاری کی فضل « قوتدن متولد بر اوپون ، بر اکلنجه ویا دینلده اولسون ؟ ایستر دیگر سوق طبعیلر کی حیوانلر و انسانلرده مندرج مستقل برسوق طبعی هد ایدیلین . نجه روح وادیسند انسانلرله حیوانلر آرمسند املاسی قابل اولمایان بر بوشاق ، غیر تدریجی بر استحال « عظیمه واقع اولدینی ایچون کوزلک نمایانک انسانی شکلی حیوانکیلرله قابل قیاس اولمایانجی بر ماهیته در .

بنام علیه السالده کی حسن بدیته منشأی نه قدر ابتدائی اولورسه اولسون هلیمیا جسمانی برحطک فوئده اولدینجه حسی بر کوزلک ذوقدر . بو ذوقک اؤکسانی و یالسیاق اولدینی مناقشه اؤک ایستنه بومر .

هاشم ناهیدک ووردیکی بوغونهلری اوقوبوب کندی بیله یکلری ده خاطر لادقدنصرکه استانبول شریقلرنده و شعرلرنده تورک روحک وطنی تحسین قابلیتندن ورجه انحرافی کوسترن اعراضی ده اای آکلر کی اولدم . چین ادبیاتینده چکرک نیک شویله بر ترمینی واردر : بیکر باشی ، فیل کوزی اوکوز بونی ، کرکیدان بونیوزی ، ارسلان کوسکی ، قارقال قنادی ، دوه بالدری ، دوه قوشی آغی ، ییلان کؤکده سی وعقرب قازنی ، بر وجود میدان کتیرمک اوزره طوبلانیرسه « چکرکه » حاصل اولور . بو ترمیف ، بر آرم تدبیلانصرکه بوتون اسکی ویک استانبول شعرینده ترمینی اولغه لایقدر . بوشعرده وطن جغرافیای ، مبدع دکل فقط لیلک کی خرسز بر خیالک بش قطعه دن چالوب کتیردیک طاغلر ، نهرلر ، بولار و دکلرله قاربشهرق ایچندن چیقلمز برخلیطه ده دوشمدر . استمارهلری دیگر انسانلرله عابد خصوصیتلرک و دیگر اقالیم مخصوص اوتیرک ، چیچکارلر آغاچلرک و موملرک استیلای آلتیده بوغلان وهر سطرینده آله ، آله ، آله ، ... بود شکنده بریابنجی دینله اساطیری اشخاصندن برینه تصادف ایدیلن بوشعرلرده ، هر بجه کله ایتالانجه کله یله ، ترکیه اسم بجه صغله ، آلالنجه ندا انکلیزه ندا ایله یان یانه کلرک استانبول تورکلی ، فصل برنجیاب اقلیمده یاشار ، فصل برطبیعت چرچیه سی ایچنده دوشونوز ، فصل حیرت ایدر ، فصل باغیر ، فصل آغلار ، نیه ایتانیر ، آکلاشلماز ، برافسانه یی ملوق شکله تویشدر :

بارک الله ! زهی ! الخ ...

مون ره وفامیله ، سوکی برشعری ورلن ک

قریزانتم ! بونای بک سورم

بوکیه ای مانولیا نازی چیچک

اووخ .. باقی دالغهلرک جذبه

صافینه طرزنده یکی واسکی ادبیاتدن بیکرجه مصرع ، استانبولک شهرینک ذوقندن بر فکر ویرمه ایچون . موجب صداع اوله سه . بوراده خاطر لانه ییلردی . اوست اوسته قوتولارق برلامه بک ایشینه طوتولاق ، شهر ، قوش ، آغاچ ، سالون طاغ و مناره رسایلری کوستر بر مخالف رنگلی چادرک ، بو حالده ایکن ، کوستره چکاری گرفت عالم کی بوشعرلرده کوز : سالونه کیرمش مناره لر ، مناره لر تپه سندن آقان نهرلر ، قوتولرده فیقلر و قونسول اوستنده حالایا ذروه لر کورور .

هاشم ناهیدک عراق تورکلی شعرندن کوستردیک اوصاف نمونلر ، بزه وضوح ایله آکلادی که اسکی ویک استانبولک شهرینک بزه بردلو وطنی کورونه سی ، جغرافیائی ، اجتماعی و دینی برویقه قیمتی هیچ حائز اولمش اولمیشدر . بوشعر (انسان شمری) بیله دکل ، مادامکه هیچ برمعین ملکیتک شمری اولمیشدر .

احمد هاشم

هانکی شق اختیار ایدیلیرسه ایدیلین بیریته کوزلک ذوقنه فارشی حسی اولایله جک بر استعداد موجود اولماسه بدی صنعت روحلرده بو قدر قوتلی وعظمتی بر کوزک سالامازدی .

حسن بدیته « ادعی » و « حیرانی » اولق اوزره ایکی شکلی واردر . فی الواقع کوزلک لاری یارانلرله بونلر حیران اولانلر قیمت و قدرت اعتباریله بر دکله لده کوزلکی دویق و سوسومک خصوصنده مشترک الطبع درلر . کوزلک حیران اولانلر صنعتکارک فعالیت روحیه سی قوتلری نسبتنده کندی روحلرنده احیا ایده منزلره اؤر صنعتدن متحس اولامازلر . نیته کم هر هانکی بر محب صنعت لایع الیمین بر صنعتکاردن متحس اولامایور و آنجیق کندی مزاج و تحسارله هریم اولایله جک آرمیشلرله صاریلور . شو حالده صنعتکارلرله برستشکارلری آرمسند ، نه قدر حقیف اولورسه اولسون ، بر یارادیلش مشابیهی واردر . بومزاج برلکی اولسه صنعتکار اصلا حسن ایدلین و آکلاشلما یان غریب برسیا اوله رق قایلر . خلاصه حسن بدیی به صاحب اولق : صنعتکارک حیاتی ، ملاعب روحیه سی بر عکس صدا حالتده روحنده دویلدکدر .

صنایع نفیسه تاریخی ، رسم ، رقص ، شعر و موسیقی قبل تاریخ دورک دیرلایوب سون برر شمله سی حائده کوستر بومر . صنعت احتیاض احتیاض اوله ییلک ایچون کندی شعوریه و کندی مفکوره سته مستقل صاحب اولالیدر . هله صنعتکار فوق البشر بر انسان اولدینه ایتانه رق چاییشما بورسه هنوز احتیاض شراخی طامعاشدر . حتی نه قرون اولی نه ده قرون وسطی صنعتکارلری بو شعوره بوسکله ممشلردر . آنجیق انتباه دورندن اعتباراً . صنعتکارلر فاشیتلری سزمکه و یوکسک بر غرور طامعیه باشلامشلردر . بوندن اولسکی صنعتکارلر یادین و یا جمعیت مفکوره لر ایچنده آریه ریک شخصیت و غرورلری فدا ایتک مجوبته قاناعتمشدر .

صنعتکار ، اولو بر آغاچ کی یالکیز چیچک آجوب میوه ویرمکه یاشادینی مندرج محترس عد ایدیلیم . صنعتک مفکوره سی اولان کوزلک حیرت ونه اولورسه اولسون یالکیز اوکا خدمت غایی بر فکر نایله بتلر ایتانه دیکه صنعتکارقله حرفتکارلری روحی قاریشه بیله جک بر حالده در . دوشونلی که بادشاهلرله قرالره ، آغلرله افندیلرله قصیده خوانلق ایتکه مجبور قاشل صنعتکارلر ذوق و مفکوره لرندن نه بویوک فداکارلرلر یانجه تحمل ایشلدر ...

اعتقادلرده صمعی ، ایدانلرله نابت قدم ، عمللرنده مقدم فقط مفکوره سز « عاقلر » ک فوئده ایمانلری آتشین و بوتون حسارله دینی حیانه مجذوب و یالکیز هر درلو افراطدن مجذب « متفکر » اولدینی کی بونلرک هپسک فوئده اولانجه موجودیتلری آتشین ایمانلریه وقف ایش زاهدلر ، صوفیلر و فانیکار

آتشدن کومك

روشن اشرف پاك نه كوزله
سولش . ياقوبازلي پر سياحد
ويشون اثرلرني . بو سسيانلر نه
ياراير واستاتولر هر ملكيتدن ،
هر بدن يكي پرچشي . الله دوت
بوسلر نه ناوليدن الله ناولينك
قورقوج . طاسلرنيك ، ايچلش
اوو ارنيك . وعظيالك « كورلوتو
لرك ، حركت ومني جوشش
سمرى اولان « آتشدن كومك »
رومايله دوشش . آشاغلي لفظلر
بو يو كيك اثر دن بر بارچه دن
هيئت تحريه

قادره و قوت

شو سنجاي انادولى كولرلر نه ، شو هر بدن
اوزاق منسى ، متروك ، مظلوم منسى . انادولى كولرلر نه ؟
نى برآن ترك ايتمن خيالك يانده دولاشمه سسندن
نه قورقورم ؟ چين ، اوني بو جيلاق ده قورلر ،
بو كول رنكي سسالت . وعزت ده قورلر . ايچنه
رلشدرم يوزم ؟ اونك شو كوردكم جيلاق آياقلى
وغيرمى دولي قادياردن فرق نه ؟ بو قادياردك
قادياردنه . بللكه اونكده اشددرلر . . . بللكه
اوندن ده ايددرلر ، بللكه جنس خراجلر نه اوندن
دها قوتلى درلر .

كوك دلبرلر دن « جنت » كه چانلاق ونسيه
طوبقارلر نه . رغما كيم يايير قاج ار ككي كندينه رام
ايتدى . بو هنوز اون دوقوز باشده بر قاديبدر .
اوج دفته اولمش . اولا كندى كوينده ، صوكره
باشقه بز كويده ، دها صوكره بوراده . . . ايلك
آيريلشك بر جنابت يوزندن اولدينى سويله بورلر .
ايكنجيسى دها اسرار انكيز اولمش ، كوك بزنده
قوجهسى كيمسه به خبر بر مدهن و آرقه سنده هيچ
بر ايز بر قادن كويندن چيمش ، كيتش بردها
عودت اغمش . بونك ايچيندركه او كويده بو قاديته
بو يو جيلك عطف ايدبورلر و كرى قالان دلقانيلرى
شردن صينات ايچين اوني آرتق جدودلر دن ايجرى به
سوقا بورلر .

« جنت » بوراده ايكي قاريلي بر آدمه وارمش .
بو آدم بن كاديكيم زمان عسكرد ايدى . و « جنت »
ايكي قصاغ اورتاق آره سنده ايجه زخته باشا بوردى .
اساساً يالكنز بو ايكي اورتاق دكل بوتون كويديلر
بو زوالاي قاديك علينده در . اونك يوزندن كوك سكوفى
هان دائى بر صورتده تحكدر . جنت شوبله ديدى ايدى ،
جنت بوبله ياپدى ايدى ديه كاه خرمن بزنده ، كاه
چشمه باشنده اوله عريده لر اولور كه عكس سداسى
بزه قدر كابر ، نفرلر دن برقچي كوندركه وعادنا
بر انضباط وظيفه سى كورمه مجبور قاليرم . بزكون
ينه عكس سداسى اوزاقدن اوزاغه بولنديم . نه به
قدر كلن بر بويوك كورولوتو متعاقب و نه بن چاووشى
نفرلر مى محل وقعه به كوندركه حاضر لاندنم اشاده
بردن بره . جنتك يارالى برقوش كني چيرينه لر و قيصيق
سسلرله چادر مارك قابوسى اوكنه دوشديكى كوردم .

دكلز . مدقفلر كوره صنعتك عرش اعلايه جقمه سانه
سبب حسيات ديدنه ملك كوشه منسى اولمشدر . عصر لر دنبرى
روحلر بله بن ويوكساي دني وجدلر زائل اولنه
باشلاخ . روحلر تسليله ابدك يكي بر آتش ،
يكي بر عشق لازمدى . ايسته اون طقوزنجى عصرده
بو احتياجي دويان فيلسوفلر حيات بديهه يي كوكاره
چيقارمه ملك يواني بولديلر . و آرتق دين حياتده اولدينى
كي صنعتده ده بوتون عمر لر ني كوزلايكه وقف ايتش
زاهدلر بيشكه باشلادى .

احتراس سائنده بولان صنعتكارك حسن و خيال
عالمندن باشقه بر دنيانى بو قدر . بربيك بوچكارى
كي ذوق بديهيسى ايچنده قاباغايمان كيسلر كوزلايكى
احتراسله سومه شلردر . مختص صنعت ايجون كندى
ذوقندن ، كندى بديهياتدن باشقه . نه حقيقت ، نه اخلاق ،
نه عدالت ، نه ده حسن . واردر ؟ حتى « ذوقه اوغايمان
وغدا اولامايمان هر شى بو شدر .

انسانلر و اشيا يي مختصراً كندى ذوقلرنيك
محرابندن تاشا ايدن بو بديهه برستلر بديهى مزاجلر نه
موافق كان « كوزل بر فلاك و حتى « كوزل بر جانيك
بيله حيراني درلر . آرتق احترامك بوسوه سنده
صنايع نقيسه نه برايون ، نه ركانجه نه ده برديكلمه
اولا يوب مختصراً كوزلايك اوغور نه . بر فداكاراني ،
بر « فاني اللوق » در . بولرله كوره حوض حسن
و خيال خارجنده كي حيات يا برأت بارچه سى ويا
بر چامور ييغنى در .

حظ بديهيلرى نه قدر فتوحاته مظهر اولسه ينه
يكي بر بديهه ملك شكارينه قوشارلر . هر كون يكي
جلوه لرله تازه له ن توكلن بر كوزلك عشق صنعتلرنيك
دائى غدا سيدر .

حيات مخيل ايله طاشقين و نامتناهي بر احتياج
بديهى بديهيات مختصرلرنيك الله شديلى و لك دواملى
احتياجلرى دز . مفكوره لر نه صاحب . وعشق لرنده
مظهر اوله جقارينه ايمان ايتدكارى ايجون دائما يكيه لشن
بر حمى بديهى ايچنده درلر . سجهيلر تكبر و نفوته
مساعدا اولانلر بديهى سطوت و تحكى خوش كورورلر .
« صنعت » ايچوندر . دستوري شاهزاده لرلدر .
ايسته دكارى حريت هيچ بر قيد طامعايمان . مطلق بر
حريتدر . ذوق بديهيلرنيك فوقنده بر قانون طامع ايق
يكانه شعارلريدو . حريم و مغرور حكمدارلر كنديلرني
ناصيل تبعه لرنيك فوقنده كورر لر سه مختص صنعتكار
و بديهه برستلرله كرك كنديلرني و كرك مسلكارني
هر شيك فوقنده بيليرلر . بو مختصرلى تقدير اغم بن
ويا تنقيد ايتكمده احتياط كوسترمه ينلرك و ايم باشه . . .

۲۴ كانون اول ۱۳۲۷ دارالفنون روحيات معلمى

مصطفى شكيب

واردر . ايسته احترام بديهياتده بو اوج درجه به
قيس سويلر مى موجوددر .

صنعت ، بر خير مطلق ، بر آرزوى عال ، بشرى
يا الهى بر عشق بي بيان و متعال صورتده موضوع
والادبه تام مناسبه احترام بديهى بو قدر . مختص
صنعتكارلرله صنعت عاشقلى نظرلر نه صنايع نقيسه
به مقدس بر شى در . بو حسن قدسيت حاكم و متبيلار
ايچان حالده باشا مغه باشلامدن بديهى احترام
و غمش دكلدر .

احتراس بوسه سنى ايصيرمش صنعتكارلر ،
كنديلرني بشرنيك شاهقه لر نه والهام بريلر
ايچنده باشايان ، قلبلرك لك محرم اسرارني سزه
دويوران برر بياير بيليرلر . بولر ، كيم نه دير سه
هسين حافظه انانده الى ابد باشا به جقارنه و حتى
رلر نه ياراندلر اشيا يي لايوتيه مظهر ايدم جكارينه
شاهنشدرلر .

ايسته بو درجه قوتلى ويوكسك بر اجتراسك
لورنى بايان فلسفه اولمشدر . في الواقع صنعتكارلرك
كندى صنعتلرله مختص اولالرى (۱) . اوتندن برى
طمع اولمشده بو نخر ك اعظمى بر شعور اكتساب
مدر ك كندى بيان بر احترام حاله كيمسى انجق
بن طقوزنجى عصرده « شالينغ » فلسفه سى واون
قيبايدن آلان رومانيزمى سابه سنده اولايلىددر .
بمنه اعظمى وجداني بخش ايدن انفسى ايدم ايزم
شقه اشكال و دساتر فلسفه ايله الاكن باشامده در .
و الحاصل اون طقوزنجى عصره كنجبه قدر هيچ
ورمان بودرجه حدودسز ، مسامحه من وعادنا عشق
بيلر كى كوزلر باغلى بر كوزلك احترام
بر و له شدى . بز هنوز بوفوق العاده نشي في طاعتش .

(۱) فضولى :

صيت فصاحتيله سوزم طوئدى عالمى
بن مهد اعتبارده طفل زبون هنوز
بوى خوشله اولدى مظهر دماغلر
بن نافه وجودده بر قطره خون هنوز

بال :

بو عصر ايچنده بن بادشاه ملك سخن
بكا صوتلدى قصيده ، بكا ويرلدى غزل

غالب دده :

بر باشقه اسان تكلم ايتدم .
بن آچدم اوكنرى ، بن نوكتدم .
بن دم كه زشاعرى اثر نيست
سلطان سخن منم ، ديكر نيست .

توفيق فكرت :

كيمسه دني اميد فيض ايتم ، ديلنم بر ويا
كندى جوم ، كندى افلا كدم كندم . طائر م .
انخا طوق اسارتدن كراندن بونمه ؟
فكرى حر ، عرفانى حر ، وجداني حر بر شاعرم .